Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2013. gada 28. februārī*

Valsts pienākumu neizpilde — Transports — Kopienas dzelzceļa attīstība — Direktīva 91/440/EEK — Direktīvas 2001/14/EK 6. panta 3. punkts un II pielikums — 4. panta 2. punkts un 14. panta 2. punkts — Infrastruktūras pārvaldītājs — Neatkarība organizatoriskā un lēmumu pieņemšanas ziņā — Holdinga sabiedrības struktūra — Nepilnīga transponēšana

Lieta C-555/10

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2010. gada 26. novembrī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *H. Støvlbæk*, *B. Simon*, *G. Braun* un *R. Vidal Puig*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Austrijas Republiku, ko pārstāv *C. Pesendorfer* un *U. Zechner*, pārstāves, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

ko atbalsta

Itālijas Republika, ko pārstāv *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Fiorentino*, *avvocato dello Stato*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

persona, kas iestājusies lietā.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*], tiesneši A. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] (referents), E. Levits, Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*] un M. Bergere [*M. Berger*],

ģenerāladvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 23. maija tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2012. gada 6. septembra tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – vācu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka, neveicot pasākumus, kas ir vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka iestāde, kurai ir uzticēts veikt būtiskās funkcijas, kas ir uzskaitītas II pielikumā Padomes 1991. gada 29. jūlija Direktīvai 91/440/EEK par Kopienas dzelzceļa attīstību (OV L 237, 25. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 26. februāra Direktīvu 2001/12/EK (OV L 75, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Direktīva 91/440"), ir neatkarīga no uzņēmuma, kurš sniedz dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus, Austrijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai ir paredzēti šīs direktīvas 6. panta 3. punktā un II pielikumā, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 26. februāra Direktīvas 2001/14/EK par dzelzceļa infrastruktūras jaudas iedalīšanu un maksas iekasēšanu par dzelzceļa infrastruktūras lietošanu (OV L 75, 29. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 23. oktobra Direktīvu 2007/58/EK (OV L 315, 44. lpp.; turpmāk tekstā – "Direktīva 2001/14"), 4. panta 2. punktā un 14. panta 2. punktā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 91/440

2 Direktīvas 91/440 preambulas ceturtajā apsvērumā ir paredzēts:

"tā kā dzelzceļa sistēmas attīstību nākotnē un tās efektīvu darbību var padarīt vieglāk panākamu, ja nošķir pārvadāšanas pakalpojumus no infrastruktūras uzturēšanas; tā kā šādā situācijā šīs divas darbības ir jāvada atsevišķi un tām jābūt atsevišķiem kontiem".

3 Šīs direktīvas 6. panta 1.–3. punktā ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu šķirtu peļņas un zaudējumu uzskaites un bilances kārtošanu un publicēšanu, no vienas puses, attiecībā uz dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu darbību, kura ir saistīta ar transporta pakalpojumu sniegšanu, un, no otras puses, attiecībā uz darbību, kas ir saistīta ar dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu. Publisko finansējumu, kas piešķirts vienai no šīm divām darbības jomām, nedrīkst nodot otrai.

Šo divu jomu grāmatvedības uzskaiti veic tādā veidā, kas atspoguļo šo aizliegumu.

2. Dalībvalstis var arī paredzēt, ka sakarā ar šo nošķīrumu jāorganizē skaidri nošķirtas nodaļas vienotā uzņēmumā vai arī infrastruktūra jāpārvalda atsevišķai struktūrai.

3. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to, ka II pielikumā iekļautās funkcijas, kuras nosaka taisnīgu un nediskriminējošu piekļūšanu infrastruktūrai, uztic iestādēm vai sabiedrībām, kas pašas nesniedz nekādus dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus. Neatkarīgi no organizatoriskajām struktūrām jāpierāda, ka šis mērķis ir sasniegts.

Dalībvalstis tomēr var uzdot dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem vai jebkurai citai iestādei iekasēt maksājumus un uzņemties atbildību par dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu, piemēram, investīcijām, uzturēšanu un finansēšanu."

4 Minētās direktīvas II pielikumā ir uzskaitītas būtiskās funkcijas, kas minētas 6. panta 3. punktā:

"– dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu licencēšanas sagatavošana un ar to saistīto lēmumu pieņemšana, tostarp atsevišķu licenču piešķiršana,

– to lēmumu pieņemšana, kas attiecas uz sliežu ceļu piešķīrumu, ieskaitot pieejamības definīciju un vērtējumu, kā arī atsevišķu sliežu ceļu piešķīrumu,

– to lēmumu pieņemšana, kas attiecas uz infrastruktūras maksām,

– tās publisko pakalpojumu saistību izpildes uzraudzība, ko prasa sakarā ar dažu pakalpojumu sniegšanu."

Direktīva 2001/14

5 Direktīvas 2001/14 preambulas 11. un 16. apsvērumā ir noteikts:

"(11) Maksas iekasēšanas un jaudas iedalīšanas shēmām būtu jādod visiem uzņēmumiem vienlīdzīgas un nediskriminējošas piekļuves iespējas un, ciktāl iespējams, jāmēģina apmierināt visu lietotāju un transporta veidu vajadzības taisnīgi un bez diskriminācijas.

[..]

(16) Maksas iekasēšanas un jaudas iedalīšanas shēmām būtu jāļauj uzņēmējiem godīgi konkurēt dzelzceļa pakalpojumu sniegšanā."

6 Saskaņā ar šīs direktīvas 4. panta 2. punktu:

"Ja infrastruktūras pārvaldītājs savas juridiskās formas, uzbūves vai lēmumu pieņemšanas funkciju dēļ ir atkarīgs no kāda dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma, tad šajā nodaļā aprakstītās funkcijas, kas nav maksas iekasēšana, veic maksājumu organizācija, kas savā juridiskajā formā, uzbūvē un lēmumu pieņemšanā nav atkarīga ne no viena dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma."

7 Atbilstoši minētās direktīvas 14. panta 1. un 2. punktam:

"1. Dalībvalstis var izstrādāt vispārīgus dzelzceļa infrastruktūras jaudas iedalīšanas principus, vienlaikus respektējot Direktīvas 91/440/EEK 4. pantā noteikto vadības neatkarību. Ir jāizstrādā konkrēti jaudas iedalīšanas noteikumi. Infrastruktūras pārvaldītājs veic jaudas iedalīšanu. Jo īpaši infrastruktūras pārvaldītājs nodrošina, ka infrastruktūras jaudu iedala taisnīgi un bez diskriminācijas, un saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem.

2. Ja infrastruktūras pārvaldītājs savas juridiskās formas, uzbūves vai lēmumu pieņemšanas funkciju dēļ ir atkarīgs no kāda dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma, tad 1. punktā minētās un šajā nodaļā aprakstītās funkcijas veic par jaudas iedalīšanu atbildīga iestāde, kas savā juridiskajā formā, uzbūvē un lēmumu pieņemšanā nav atkarīga ne no viena dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma."

Austrijas tiesības

8 Otrā daļa Federālā dzelzceļa likumā (*Bundesbahngesetz*, *BGBl.* 825/1992), ar grozījumiem (*BGBl.* I, 95/2009), kurā ir 2.–4. pants, ir ar virsrakstu "*ÖBB-Holding* [..]".

9 Šī likuma 2. panta ar virsrakstu "Izveide un radīšana" 1. punktā ir noteikts:

"1. Federālajam transporta, jauninājumu un tehnoloģiju ministram ir jāizveido un jārada akciju kapitāla sabiedrība ar pamatkapitālu EUR 1,9 miljardi un ar nosaukumu "Österreichische Bundesbahnen-Holding Aktiengesellschaft" (turpmāk tekstā – "*ÖBB-Holding* [..]"), kurai galvenā mītne ir Vīnē un kuras akcijas ir ekskluzīvi rezervētas federālajai valstij. Uz sabiedrības radīšanu neattiecas pārbaude."

10 Saskaņā ar minētā likuma 3. pantu ar virsrakstu "Vērtspapīru pārvaldība":

"Vērtspapīru pārvaldību federālās valsts vārdā nodrošina federālais transporta, jauninājumu un tehnoloģiju ministrs."

11 Šī paša likuma 4. pantā ir paredzēts:

"1. *ÖBB-Holding* [..] mērķis ir īstenot savas īpašumtiesības sabiedrībās, kurās tā ir tieši vai netieši līdzdalīga, lai noteiktu stratēģisku virzību.

2. Sabiedrībai ir šādi galvenie uzdevumi:

1) nodrošināt sabiedrību stratēģiju izstrādes vispārējo koordināciju un ieviešanu;

2) garantēt publisko līdzekļu izmantojuma pārskatāmību.

3. *ÖBB-Holding* [..] arī var veikt visus pasākumus, kas ir nepieciešami vai piemēroti, ņemot vērā tai uzdoto sabiedrības mērķi un tās pamatuzdevumus. Piemēram, cilvēkresursu jomā var būt runa par stratēģiskiem pasākumiem, kas saistīti ar personāla kompensēšanu sabiedrību starpā."

12 Trešā daļa Federālā dzelzceļa likumā ir ar virsrakstu "Austrijas dzelzceļa sabiedrības pārstrukturēšana".

13 Šī likuma 25. pantā ir noteikts:

"Lai veiktu Austrijas dzelzceļa sabiedrības pārstrukturēšanu, *ÖBB-Holding* [..] ir jāizveido un jārada vēlākais līdz 2004. gada 31. maijam akciju kapitāla sabiedrība ar pamatkapitālu EUR 70 000 un ar nosaukumu "ÖBB-Infrastruktur Betrieb Aktiengesellschaft" (turpmāk tekstā – "*ÖBB-Infrastruktur Betrieb* [..]"), kuras pamatmītne ir Vīnē."

14 Dzelzceļa likuma (*Eisenbahngesetz*, *BGB1*. 60/1957) 62. panta ar grozījumiem virsraksts ir "Iedalīšanas iestāde":

"1. Iedalīšanas iestāde ir dzelzceļa infrastruktūras uzņēmums.

2. Dzelzceļa infrastruktūras uzņēmums, kas ir neatkarīgs no dzelzceļa uzņēmumiem juridiskā, organizatoriskā un lēmumu pieņemšanas ziņā, tomēr var ar rakstisku līgumu pilnībā vai daļēji uzticēt uzdevumus, kas saistīti ar iedalīšanas iestādes funkcijām, sabiedrībai *Schieneninfrastruktur-Dienstleistungsgesellschaft mbH*, citam kompetentam uzņēmumam vai citai kompetentai instancei.

3. Ar iedalīšanas iestādes funkcijām saistītus uzdevumus tomēr nedrīkst uzņemties dzelzceļa infrastruktūras uzņēmums, kas juridiskā, organizatoriskā un lēmumu pieņemšanas ziņā nav neatkarīgs no dzelzceļa uzņēmumiem. Šādam dzelzceļa infrastruktūras uzņēmumam tātad ar rakstisku līgumu ir jāuztic visi uzdevumi, kas saistīti ar iedalīšanas iestādes funkcijām, vai nu sabiedrībai *Schieneninfrastruktur Dienstleistungsgesellschaft mbH*, vai citam kompetentam uzņēmumam vai citai kompetentai instancei – un tikai attiecībā uz pēdējām divām minētajām, ja tās juridiskā,

organizatoriskā un lēmumu pieņemšanas ziņā ir neatkarīgas no dzelzceļa uzņēmumiem, tām tad ir uz savu atbildību un šā uzņēmuma vietā jāuzņemas šie iedalīšanas iestādes uzdevumi; līgumā nedrīkst paredzēt nekādus noteikumus, kas kavētu vai traucētu likumīgi pildīt uzdevumus, kuri ir saistīti ar iedalīšanas iestādes funkcijām.

4. Dzelzceļa infrastruktūras uzņēmumiem jāpaziņo *Schienen-Control GmbH* tā uzņēmuma nosaukums, kuram tie ar līgumu pilnībā vai daļēji ir uzticējuši ar iedalīšanas iestādes funkcijām saistīto uzdevumu izpildi."

15 Minētā likuma 74. pantā ar virsrakstu "Konkurences uzraudzība" ir noteikts:

"1. Dzelzceļa uzraudzības komisijai pēc savas ierosmes:

1) ir jāpieprasa nediskriminējoša rīcība vai jāaizliedz diskriminējoša rīcība iedalīšanas iestādei attiecībā uz piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai, iekļaujot visus ar to saistītos nosacījumus administratīvo, tehnisko un finansiālo formalitāšu aspektā, piemēram, lietojumtiesības, kā arī attiecībā uz citu pakalpojumu sniegšanu, iekļaujot visus ar to saistītos nosacījumus administratīvo, tehnisko un finansiālo formalitāšu aspektā, piemēram, pietiekamu izmaksu atlīdzināšanu un nozarē praktizēto maksas iekasēšanu, vai

2) ir jāpieprasa nediskriminējoša rīcība vai jāaizliedz diskriminējoša rīcība dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumam saistībā ar pakalpojumu sniegšanu un papildu šķirošanas nodrošināšanu, iekļaujot visus ar to saistītos nosacījumus administratīvo, tehnisko un finansiālo formalitāšu aspektā, piemēram, pietiekamu izmaksu atlīdzināšanu un nozarē praktizēto maksas iekasēšanu, vai

3) ir pilnībā vai daļēji jāpasludina par spēkā neesošiem diskriminējoši dzelzceļa tīkla lietošanas nosacījumi, diskriminējoši vispārējie tirdzniecības nosacījumi, diskriminējoši līgumi vai diskriminējoši dokumenti.

2. Šie noteikumi neskar konkurences tiesas kompetenci."

16 Likuma par akciju sabiedrībām (*Aktiengesetz*, *BGBl.* 98/1965) 70. pantā ar virsrakstu "Akciju sabiedrības pārvaldība" ir paredzēts:

"1. Valdei jāvada sabiedrība uz savu atbildību, kā to prasa uzņēmuma intereses, ņemot vērā akcionāru un darba ņēmēju intereses, kā arī sabiedrības intereses.

2. Valdē var būt viena vai vairākas personas. Ja kāds valdes loceklis ir iecelts priekšsēdētāja amatā, balsu vienāda skaita gadījumā viņa balss ir noteicošā, ja vien statūtos nav noteikts citādi."

17 Likuma par akciju sabiedrībām 75. pantā ar virsrakstu "Valdes iecelšana un atsaukšana" ir noteikts:

"1. Valdes locekļus ieceļ uzraudzības padome uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus. Ja kāds valdes loceklis ir iecelts uz ilgāku noteiktu laiku, uz nenoteiktu laiku vai bez termiņa norādes, viņa pilnvaru laiks ir pieci gadi. To var pagarināt, bet šis pagarinājums tomēr rakstiski jāapstiprina uzraudzības padomes priekšsēdētājam. Šie noteikumi *mutatis mutandis* attiecas uz darba līgumu.

2. Par valdes locekli nevar iecelt juridisku personu vai personu sabiedrību (personālsabiedrību, komandītsabiedrību).

3. Ja par valdes locekļiem ieceļ vairākas personas, uzraudzības padome vienu no tām var iecelt par valdes priekšsēdētāju.

4. Uzraudzības padome nopietnu iemeslu dēļ var atsaukt ieceltu valdes locekli un valdes priekšsēdētāja amatā ieceltu personu. Piemēram, runa var būt par smagu pārkāpumu, par nespēju nodrošināt labu pārvaldību vai gadījumiem, kad pilnsapulce ir izteikusi neuzticību, ja vien tā nav izteikta klaji subjektīvu apsvērumu dēļ. Šis noteikums attiecas arī uz valdi, ko ir iecēlusi pirmā uzraudzības padome. Atsaukums paliek spēkā tik ilgu laiku, kamēr vien tas nav atcelts ar *res judicata* spēku ieguvušu lēmumu, neskarot tiesības, kas ir radītas ar darba līgumu."

18 *ÖBB-Infrastruktur* statūtu 2010. gada 30. jūnija versijas 3. panta 4. punktā ir noteikts:

"Pamatmērķa sasniegšana ir arī to sabiedrību kopējās interesēs, kurās sabiedrībai [*ÖBB-Holding*] tieši vai netieši pieder lielākā daļa, un ar to jāievēro arī vispārējie stratēģiskie mērķi, ciktāl tas nerada šķēršļus Kopienu tiesību aktos un dzelzceļa likumā paredzētajai juridiskajai, organizatoriskajai un lēmumu pieņemšanas neatkarībai, sabiedrības *ÖBB-Infrastruktur* [..] neatkarībai no dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem (īpaši saistībā ar sliežu ceļu iedalījumu, maksas iekasēšanu par sliežu ceļiem, drošības sertifikāciju un darbības noteikumu izstrādi)."

Pirmstiesas procedūra un tiesvedība Tiesā

19 2007. gada maijā Komisija Austrijas iestādēm nosūtīja anketu, lai pārbaudītu, vai Austrijas Republika ir transponējusi Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 26. februāra Direktīvu 2001/12, Direktīvu 2001/13, ar ko groza Padomes Direktīvu 95/18/EK par dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu licencēšanu (OV L 75, 26. lpp.), un Direktīvu 2001/14 (turpmāk tekstā visas kopā – "pirmā dzelzceļa tiesību aktu pakete"). Šī dalībvalsts uz to atbildēja ar 2007. gada 2. augusta vēstuli.

20 2008. gada 27. jūnija vēstulē Komisija brīdināja Austrijas Republiku, ka ir jāizpilda Direktīvas 91/440, Direktīvas 95/18 un Direktīvas 2001/14 prasības.

21 Ar 2008. gada 30. septembra vēstuli Austrijas Republika atbildēja uz šo brīdinājumu.

22 2009. gada 19. martā Komisijas un Austrijas valdības pārstāvji satikās Briselē, lai izskatītu Austrijas tiesību aktu un dzelzceļa sistēmas saderību ar pirmās dzelzceļa tiesību aktu paketes direktīvām. Pēc šīs tikšanās Komisijas ģenerāldirekcija "Enerģija un transports" 2009. gada 9. jūnijā nosūtīja Austrijas Republikai vēstuli, uz kuru pēdējā minētā atbildēja ar 2009. gada 16. jūlija vēstuli.

23 Ar 2009. gada 8. oktobra vēstuli Komisija nosūtīja Austrijas Republikai argumentētu atzinumu, kurā tā atzina, ka šī dalībvalsts nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar Direktīvas 91/440 6. panta 3. punktu un II pielikumu, kā arī Direktīvas 2001/14 4. panta 2. punktu un 14. panta 2. punktu. Komisija to aicināja veikt pasākumus, kas nepieciešami, lai izpildītu argumentētajā atzinumā minētās prasības divu mēnešu termiņā no tā saņemšanas brīža.

24 Austrijas Republika ar 2009. gada 9. decembra vēstuli atbildēja uz argumentēto atzinumu, apstrīdot Komisijas pausto pienākumu neizpildes pārmetumu pamatotību.

25 Tā kā Komisiju neapmierināja Austrijas Republikas sniegtā atbilde, tā nolēma celt šo prasību.

26 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2011. gada 26. maija rīkojumu Itālijas Republikai tika atļauts iestāties lietā Austrijas Republikas prasījumu atbalstam.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

27 Komisija apgalvo, ka iestādei, kurai ir uzdots veikt Direktīvas 91/440 II pielikumā minētās būtiskās funkcijas, ir jābūt ne tikai juridiski, bet arī saimnieciski neatkarīgai no uzņēmuma, kas sniedz dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus.

28 Šajā ziņā tā apgalvo, ka, lai arī Direktīvas 91/440 6. panta 3. punktā nav skaidri prasīts, lai iestāde, kurai ir uzticēta būtisku funkciju izpilde, būtu "neatkarīga" no sabiedrībām, kas sniedz dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus, šai noteikumā lietotais jēdziens "uzņēmums" saskaņā ar Tiesas judikatūru tomēr esot interpretējams kā tāds, kas attiecas uz visām tām iestādēm, kuras, pat ja tās ir juridiski nošķirtas, darbojas kā viena "ekonomiska vienība".

29 Komisija uzskata, ka Direktīvas 91/440 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šīs direktīvas II pielikumā uzskaitītās būtiskās funkcijas ir jānodrošina no dzelzceļa uzņēmumiem atsevišķam uzņēmumam, kas ir neatkarīgs ne tikai juridiskā, bet arī organizatoriskā un lēmumu pieņemšanas ziņā.

30 Komisija pēc tam apgalvo, ka gadījumos, kad minētās būtiskās funkcijas veic sabiedrība, kas ir atkarīga no kādas dzelzceļa holdinga sabiedrības, kā tas ir *ÖBB-Infrastruktur* gadījumā, ir jāizvērtē, cik lielā mērā un kādos apstākļos šī sabiedrība, kura ir arī dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja, kam uzdots pildīt šīs pašas būtiskās funkcijas, ir uzskatāma par "neatkarīgu" no uzņēmuma, kas sniedz dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus, proti, holdinga sabiedrības un no tās atkarīgajām sabiedrībām, kas nodrošina pasažieru un preču pārvadājumus, lai gan tās pieder vienai un tai pašai grupai.

31 Tātad Austrijas Republika neesot paredzējusi iedarbīgus mehānismus, ar kuriem garantēt dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja *ÖBB-Infrastruktur* organizatorisko un lēmumu pieņemšanas neatkarību. Komisija no tā secina, ka šī dalībvalsts nav izpildījusi saistības, ko tai uzliek Direktīvas 91/440 6. panta 3. punkts un II pielikums, kā arī Direktīvas 2001/14 4. panta 2. punkts un 14. panta 2. punkts.

32 Lai pārbaudītu, vai dalībvalstis spēj pierādīt, ka to valsts dzelzceļa holdinga sabiedrības vai citas kontroles iestādes nodrošina vajadzīgo Direktīvas 91/440 II pielikumā uzskaitīto būtisko funkciju neatkarību, ka mātessabiedrība un meitassabiedrība nevar būt viena ekonomiska vienība un nevar rīkoties kā viens uzņēmums un ka nepastāv interešu konflikti, Komisija kopš 2006. gada darīja zināmus kritērijus, uz kuriem pamatojoties tā pārbauda neatkarību, kas ir prasīta Direktīvā 2001/14, un pasākumus, kuri ir paredzēti, lai garantētu šo neatkarību. Runa ir par kritērijiem, kuri ir minēti Komisijas dienestu darba dokumenta [COM(2006) 189], kas pievienots 2006. gada 3. maija ziņojumam par pirmās dzelzceļa tiesību aktu paketes īstenošanu, 5. pielikumā (turpmāk tekstā – "5. pielikums").

33 Komisija šajā ziņā norāda, pirmkārt, ka neatkarības pienākuma ievērošana ir jākontrolē neatkarīgai iestādei, piemēram, dzelzceļa regulatoram vai trešajai personai. Konkurentiem būtu jādod iespēja sūdzēties gadījumos, kad netiek ievērots neatkarības pienākums. Komisija uzskata, ka Austrijas Republika neievēro ne vienu, ne otru noteikumu.

34 Otrkārt, Komisija uzskata, ka ir jāpastāv likumiskām vai vismaz līgumiskām normām saistībā ar neatkarību attiecībās starp holdinga sabiedrību un uzņēmumu, kam ir uzdots pildīt Direktīvas 91/440 II pielikumā uzskaitītās būtiskas funkcijas, starp pēdējo minēto un citiem grupas uzņēmumiem, kuri sniedz dzelzceļa pakalpojumus, vai citām instancēm, kuras atrodas holdinga sabiedrības kontrolē, proti, uzņēmuma, kam uzdots pildīt šīs būtiskas funkcijas, akcionāru pilnsapulci.

35 Komisija apgalvo, ka tas vien, ka *ÖBB-Infrastruktur* uzraudzības padomes statūtu 3. pants un reglamenta 10. panta 3. punkts paredz, ka šīs sabiedrības valdei, pildot minētās būtiskās funkcijas, nav jāpakļaujas uzraudzības padomes vai *ÖBB-Holding* instrukcijām, vēl neizslēdz iespēju, ka varētu rasties

interešu konflikti starp dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja vadītājiem un holdinga sabiedrību, ņemot vērā, ka šie vadītāji, ko pēdējā minētā var iecelt un atsaukt, būs motivēti nepieņemt lēmumus, kas kaitētu viņu holdinga sabiedrības ekonomiskajām interesēm.

36 Treškārt, Komisija uzskata, ka holdinga sabiedrības valdes locekļiem un citu holdinga sabiedrības uzņēmumu locekļiem nevajadzētu ietilpt tā uzņēmuma valdē, kuram ir uzticēts veikt būtiskas funkcijas, kas ir uzskaitītas Direktīvas 91/440 II pielikumā.

37 Komisija uzskata, ka būtu grūti apgalvot, ka tā uzņēmuma valde, kuram ir uzticēts veikt minētās būtiskās funkcijas, lēmumu pieņemšanas ziņā ir neatkarīga no holdinga sabiedrības valdes, ja abās valdēs ir vienas un tās pašas personas. Komisija atzīmē, ka neviena likuma norma nekavē šāda stāvokļa rašanos.

38 Ceturtkārt, neviena tiesību norma neaizliedzot, ka uzņēmuma, kam ir uzdots veikt Direktīvas 91/440 II pielikumā uzskaitītās būtiskās funkcijas, administratoriem un vadošajiem darbiniekiem, kas pilda šīs būtiskās funkcijas, samērīgu gadu skaitu pēc viņu aiziešanas no minētā uzņēmuma tiek liegta iespēja ieņemt jebkādu vadošā darbinieka amatu holdinga sabiedrībā vai citās instancēs, kas atrodas tās kontrolē. Šajā ziņā uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 15. pantu, ko citē Austrijas Republika un kas nosaka pamattiesības uz profesionālo brīvību un tiesības strādāt, tomēr attiecas vispārīga tiesiskuma atruna, kas ir paredzēta minētās Hartas 52. pantā. Līdz ar to būtu pamatoti paredzēt saprātīgu kādas profesionālās darbības ierobežojumu.

39 Piektkārt, Komisija apgalvo, ka uzņēmuma, kam ir uzdots pildīt Direktīvas 91/440 II pielikumā uzskaitītās būtiskās funkcijas, valde ir jāieceļ saskaņā ar skaidri noteiktiem nosacījumiem un ar juridiskām saistībām, kas garantē pilnīgu tās lēmumu pieņemšanas neatkarību. Tā būtu jāieceļ un jāatsauc neatkarīgas iestādes kontrolē.

40 Sestkārt, Komisija apgalvo, ka uzņēmumam, kam ir uzticēts veikt minētās būtiskās funkcijas, vajadzētu būt pašam savam personālam un tam būtu jāatrodas atsevišķās telpās vai ar aizsargātu pieeju.

41 Visbeidzot Komisija norāda, ka aizsargpasākumi, kas ir veikti, lai garantētu *ÖBB-Infrastruktur* neatkarību no *ÖBB-Holding*, neesot pietiekami.

42 Turklāt Komisija ir vērsusi uzmanību arī uz to, ka citās reglamentētajās nozarēs ir tiesību normas, kurās ir pārņemti 5. pielikumā minētie kritēriji. Savā argumentētajā atzinumā tā ir minējusi laikposmus, kuros nebija atbilstības starp atsevišķām funkcijām, kas ir paredzētas noteikumos, kuri ir piemērojami iekšējam elektroenerģijas tirgum un iekšējam dabasgāzes tirgum.

43 Austrijas Republika apgalvo, ka nav jānodrošina dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja "saimnieciskā neatkarība", jo pirmās dzelzceļa tiesību aktu paketes noteikumi ir vērsti, pirmkārt, uz sasniedzamajiem mērķiem, kas ir paredzēti Direktīvas 91/440 6. panta 3. punktā, un, otrkārt, uz funkcijām, kuras ir paredzētas Direktīvas 2001/14 4. panta 2. punktā un 14. panta 2. punktā. Direktīvas 91/440 6. panta 3. punkts liekot tikai sasniegt mērķi, proti, uzticēt šīs direktīvas II pielikumā uzskaitītās būtiskās funkcijas neatkarīgām instancēm vai uzņēmumiem, un Direktīvas 2001/14 4. panta 2. punkts un 14. panta 2. punkts nosakot veidu, kā pildīt šīs funkcijas, proti, tās jāveic iestādei, kas juridiskā, organizatoriskā un lēmumu pieņemšanas ziņā ir neatkarīga no dzelzceļa uzņēmumiem.

44 Tādējādi saskaņā ar pirmās dzelzceļa tiesību aktu paketes noteikumiem nav lielas nozīmes tam, lai *ÖBB-Infrastruktur* kā "instance" Direktīvas 91/440 6. panta 3. punkta izpratnē būtu "saimnieciski" neatkarīga.

45 Austrijas Republika apgalvo, ka saistībā ar pārbaudes kritērijiem, kas attiecas uz pierādījumiem par neatkarību un kas ir paredzēti 5. pielikumā, tie nesakrīt ar šajā gadījumā piemērojamajiem saistošajiem noteikumiem, kas ir paredzēti Direktīvas 91/440 6. panta 3. punktā un II pielikumā, kā arī

Direktīvas 2001/14 4. panta 2. punktā un 14. panta 2. punktā. Turklāt šis dokuments neesot publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un līdz ar to neesot juridiski saistošs akts. Līdz ar to šai tiesvedībā to nevarot izmantot.

46 Itālijas Republika atgādina, ka nošķirtības pienākums, ko paredz Savienības likumdevējs, attiecībā uz dzelzceļa pārvadājumu funkcijām un infrastruktūras pārvaldību pēc sava rakstura ir saistīts ar grāmatvedību.

47 Šī dalībvalsts uzsver, ka Komisija attiecībā uz holdinga sabiedrības modeli aizstāv pretrunīgu pieeju, nonākot pie nesaderības prezumpcijas, jo šis modelis juridiski ir atzīts, bet ar attiecīgajām direktīvām var būt saderīgs tikai tajā gadījumā, ja holdinga sabiedrībai nebūtu vai tā neīstenotu nevienu no šādai holdinga sabiedrībai raksturīgajām prerogatīvām.

48 Savienības tiesību aktos nekādā veidā neesot paredzēts ieviest pienākumu nošķirt īpašuma struktūras vai organizācijas režīmus, kam pārvaldības autonomijas aspektā ir līdzvērtīgas sekas, bet iecere esot bijusi ievērot un nodrošināt dalībvalstīm un attiecīgajiem uzņēmumiem iespēju brīvi lemt par dažādu organizācijas modeļu izvēli.

Tiesas vērtējums

49 Savā vienīgajā iebildumā Komisija pārmet Austrijas Republikai, ka tā nav veikusi īpašus pasākumus, kas ļautu garantēt dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja *ÖBB-Infrastruktur* neatkarību, kam ir uzdots veikt atsevišķas Direktīvas 91/440 II pielikumā paredzētas būtiskas funkcijas, kaut arī *ÖBB-Infrastruktur* pieder holdinga sabiedrībai *ÖBB-Holding*, kurā ietilpst dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi.

50 Komisija uzskata, ka, lai tiktu garantēta minētā pārvaldītāja neatkarība juridiskā, organizatoriskā un lēmumu pieņemšanas ziņā Direktīvas 2001/14 4. panta 2. punkta un 14. panta 2. punkta nozīmē, dalībvalstij ir jāpieņem tādi īpaši un sīki izstrādāti noteikumi, kādi izriet no 5. pielikuma.

51 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Direktīvas 91/440 6. panta 1. un 2. punktā ir prasīts veikt atsevišķu grāmatvedības uzskaiti tikai attiecībā uz dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu veikto pārvadājumu pakalpojumu darbību un dzelzceļa infrastruktūras pārvaldības darbību, un ar pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu saistīto darbību, ko veic dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, nošķiršana no darbībām, kuras ir saistītas ar dzelzceļa infrastruktūras pārvaldību, var tikt īstenota ar skaidri nošķirtu nodaļu palīdzību vienotā uzņēmumā, kā tas ir holdinga sabiedrības gadījumā.

52 Tomēr Direktīvas 91/440 6. panta 3. punktā ir paredzēts, ka, lai garantētu taisnīgu un nediskriminējošu piekļūšanu dzelzceļa infrastruktūrai, dalībvalstīm ir jāveic pasākumi, kas ir vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka šīs direktīvas II pielikumā uzskaitītās būtiskās funkcijas tiek uzticētas iestādēm vai sabiedrībām, kas pašas nesniedz nekādus dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus, un šis mērķis neatkarīgi no paredzētajām organizatoriskajām struktūrām ir jāsasniedz tādā veidā, ka to var pierādīt.

53 Katrā ziņā Direktīvas 2001/14 4. panta 2. punktā un 14. panta 2. punktā ir norādīts, ka uzņēmumi, kam ir uzdots veikt maksas iekasēšanas un iedalīšanas funkcijas, ir neatkarīgi juridiskā, organizatoriskā un lēmumu pieņemšanas ziņā.

54 Šajā gadījumā *ÖBB-Infrastruktur* kā dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs ir integrēts uzņēmumā *ÖBB-Holding*, kas kā holdinga sabiedrība uzrauga arī dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumus. Tādējādi, lai varētu uzņemties maksas iekasēšanas un jaudas iedalīšanas funkcijas, *ÖBB-Infrastruktur* ir jābūt neatkarīgam no *ÖBB-Holding* juridiskā, organizatoriskā un lēmumu pieņemšanas ziņā.

55 Šajā ziņā nav apstrīdēts, ka *ÖBB-Infrastruktur*, pirmkārt, ir no *ÖBB-Holding* atšķirīgas juridiskās personas statuss un, otrkārt, ir pašam savas struktūras un resursi, kas nav *ÖBB-Holding* struktūras un resursi.

56 Komisija savā prasības pieteikumā vēl arī norāda, ka, lai novērtētu tāda infrastruktūras pārvaldītāja neatkarību lēmumu pieņemšanas ziņā, kas tāpat kā *ÖBB-Infrastruktur* ir integrēts uzņēmumā, kura atsevišķas vienības ir dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, ir jāpiemēro 5. pielikumā paredzētie kritēriji.

57 Tādējādi minētajā pielikumā ir paredzēts, ka neatkarības pienākumu ievērošana būtu jāpārbauda neatkarīgai iestādei vai trešajai personai, būtu jābūt likumiskām vai vismaz līgumiskām normām saistībā ar neatkarību, būtu jāparedz dubultfunkciju aizliegums dažādu holdinga sabiedrībā ietilpstošo sabiedrību vadības iestādēs, būtu jānosaka nogaidīšanas laikposms, ja vadošie locekļi pāriet no uzņēmuma, kam ir uzdots veikt Direktīvas 91/440 II pielikumā uzskaitītās būtiskās funkcijas, uz jebkuru citu holdinga sabiedrības uzņēmumu, un dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja administratoru atsaukšana un iecelšana būtu jāveic neatkarīgas iestādes kontrolē.

58 Pirmkārt, ir jānorāda, ka 5. pielikumam nav juridiski saistoša spēka. Tas nekad nav ticis publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un tika darīts zināms piecus gadus pēc Direktīvas 2001/14 stāšanās spēkā, proti, trīs gadus pēc tās transponēšanai paredzētā termiņa beigām. Tādējādi Direktīvas 91/440 un Direktīvas 2001/14 īstenošanas brīdī šajā pielikumā uzskaitītie kritēriji nepastāvēja. Turklāt neatkarīgi no šīs hronoloģiskās laika nobīdes minētais pielikums un tajā ietvertie kritēriji netika pārņemti ne Direktīvas 91/440 tekstā, ne Direktīvas 2001/14 tekstā, ne arī kādā citā tiesību aktā. Tādējādi dalībvalstij nevar pārmest, ka tā šos kritērijus nav ietvērusi tiesību aktu noteikumos, ar ko ir transponēta Direktīva 91/440 un Direktīvas 2001/14.

59 Otrkārt, Komisijas veiktajam salīdzinājumam ar noteikumiem par iekšējo elektroenerģijas tirgu un iekšējo dabasgāzes tirgu nevar piekrist. Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīva 2009/72/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu (OV L 211, 55. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīva 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (OV L 211, 94. lpp.) piešķir regulatīvajai iestādei plašas prerogatīvas uzraudzības jomā saistībā ar transporta tīkla pārvaldītāja neatkarību. Saskaņā ar abu šo direktīvu 19. panta 2. punktu regulatīvā iestāde var paust iebildumus par transporta tīkla pārvaldītāja vadības un administratīvo struktūru locekļu iecelšanu un atsaukšanu. Abu minēto direktīvu 19. panta 3. punktā ir paredzēts, ka trīs gadus pirms iecelšanas amatā personām, kas ir atbildīgas par transporta tīkla pārvaldītāja vadību, un/vai transporta tīkla pārvaldītāja administratīvo struktūru locekļiem nedrīkst būt bijis profesionāls amats vai pienākums, tieša vai netieša līdzdalība vai uzņēmējdarbības attiecības ar vertikāli integrēto uzņēmumu vai kādu tā daļu, vai to kontrolējošo akcionāru, kas nav transporta tīkla pārvaldītājs. Saskaņā ar abu šo pašu direktīvu 19. panta 4. punktu transporta tīkla pārvaldītāja darbiniekiem nevienā citā enerģētikas nozares holdinga sabiedrības daļā nedrīkst būt nekāds cits amats. Gan Direktīvas 2009/72, gan Direktīvas 2009/73 19. panta 7. punktā ir paredzēts laikposms, kurā nav atbilstības starp funkciju veikšanu transporta tīkla pārvaldītāja iekšienē un darbības veikšanu saistībā ar kādu citu vertikāli integrēta uzņēmuma daļu.

60 Tādējādi šajās abās direktīvās ir skaidri paredzēti noteikumi, kas attiecas uz nosacījumiem, ar kādiem ir jāveic darbības tīkla pārvaldītājas sabiedrības iekšienē, un uz laikposmiem, kuros nav atbilstības, kā tas nav Direktīvas 2001/14. gadījumā, kurā nav precizēti tādas neatkarības kritēriji, kas ir jānodrošina starp infrastruktūras pārvaldītāju, kuram ir uzdots veikt Direktīvas 91/440 II pielikumā uzskaitītās būtiskās funkcijas, un dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, jo šie kritēriji neizriet no Direktīvas 91/440 un Direktīvas 2001/14 un Austrijas Republikai nevar likt tos ievērot.

61 Šajos apstākļos ir jākonstatē, ka tādu kritēriju netransponēšana Austrijas tiesībās, kādi izriet no 5. pielikuma, pati par sevi nevar likt secināt, ka *ÖBB-Infrastruktur* kā infrastruktūras pārvaldītājs nav neatkarīgs lēmumu pieņemšanas ziņā attiecībā pret *ÖBB-Holding*.

62 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka pienākumu neizpildes procedūras atbilstoši LESD 258. pantam ietvaros Komisijai ir jāpierāda, ka pastāv apgalvotā pienākumu neizpilde. Tādējādi tai ir jāiesniedz Tiesai pierādījumi, kas ir vajadzīgi, lai tā pārbaudītu, vai pastāv šī pienākumu neizpilde, bez tiesībām pamatoties uz jebkādu prezumpciju (it īpaši skat. 2005. gada 26. aprīļa spriedumu lietā C-494/01 Komisija/Īrija, Krājums, I-3331. lpp., 41. punkts; 2009. gada 6. oktobra spriedumu lietā C-335/07 Komisija/Somija, Krājums, I-9459. lpp., 46. punkts, un 2009. gada 10. decembra spriedumu lietā C-390/07 Komisija/Apvienotā Karaliste, 43. punkts).

63 Tomēr Komisija nav sniegusi nevienu konkrētu pierādījumu, kas pierādītu, ka *ÖBB-Infrastruktur* nav neatkarīgs no *ÖBB-Holding* saistībā ar lēmumu pieņemšanas kārtību.

64 Līdz ar to Komisijai nav izdevies pierādīt, ka Austrijas Republikai noteikti ir jāveic pozitīvi pasākumi, lai juridiskā, organizatoriskā un lēmumu pieņemšanas ziņā garantētu neatkarību starp infrastruktūras pārvaldītāju, kam ir uzdots veikt Direktīvas 91/440 II pielikumā uzskaitītās būtiskās funkcijas, un dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem.

65 Šajā ziņā, kā ģenerāladvokāts to ir norādījis savu secinājumu 95. un 99. punktā, pienākums paredzēt noteikumu, kas aizliedz dubultfunkcijas, un pienākums noteikt, ka infrastruktūras pārvaldītājam ir jābūt pašam savam personālam un telpām, nav tādi pienākumi, kas izrietētu no Direktīvas 91/440 6. panta 3. punkta. Tāpat arī Komisija nav pierādījusi, kāpēc ar darba ņēmējiem noslēgtajos līgumos ietvertās konfidencialitātes klauzulas nav pietiekamas.

66 Tādējādi Komisijai, ņemot vērā ne tikai Direktīvas 91/440 un Direktīvas 2001/14 mērķus, bet arī visus elementus, to skaitā privāta rakstura, kas raksturo attiecības starp *ÖBB-Infrastruktur* un *ÖBB-Holding*, bija jāpierāda, ka *ÖBB-Infrastruktur* lēmumu pieņemšanas ziņā faktiski nebija neatkarīgs no *ÖBB-Holding*.

67 No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Komisijas prasība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

68 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Austrijas Republika ir prasījusi piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, tad tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

69 Atbilstoši Reglamenta 140. panta 1. punktam Itālijas Republika savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) Eiropas Komisija atlīdzina tiesāšanās izdevumus;

3) Itālijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

[Paraksti]